

Aprobat
Directorului executiv al Agenției pentru
Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii

Maxim POPOV

RAPORT DE DEPLASARE

Chișinău

29.05.2024

1. Cadru general

În perioada 14-17 mai 2024 la Roma, Italia sub egida Republicii Moldova a avut loc cea de-a 34-a sesiune a Conferinței regionale FAO pentru Europa (ERC).

Organizarea ERC la Roma, Italia sub egida Republicii Moldova a fost precedată de următoarele circumstanțe:

- Urmare a demersului directorului general FAO, Qu Dongyu, nr. REU-DG/23/661 din 03.08.2023, s-a acceptat propunerea Guvernului Republicii Moldova de a fi gazda celei de-a 34-a sesiuni a Conferinței Regionale FAO (ERC) pentru Europa în perioada 14-17 mai 2024.
- În perioada august 2023 – martie 2024 au avut loc o serie de negocieri și discuții dintre autoritățile Republicii Moldova și FAO în vederea găzduirii cea de-a treizeci și patra sesiune a Conferinței regionale FAO pentru Europa (ERC) în perioada 14-17 mai 2024 la Chișinău. ERC urma să reunească membri FAO din regiunea Europei și Asiei Centrale, precum și reprezentanți ai Programelor și agențiilor specializate ale ONU, cu participarea observatorilor din sectoarele interguvernamentale și neguvernamentale, din domeniul cercetării și din mediul academic, din sectorul privat și din societatea civilă.
- Prin ordinul MAIA nr. 182 din 05.12.2023, directorul executiv al Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii a fost desemnat în calitate de președinte al grupului de lucru implicat în organizarea Conferinței Regionale FAO la Chisinau.
- Având în vedere războiul continuu de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei care a încălcat flagrant Carta ONU, a declanșat multiple crize și a subminat securitatea alimentară la nivel internațional, autoritățile Republicii Moldova au decis să nu admită participarea în persoană a reprezentanților oficiali ai Federației Ruse, și limitarea la nivelul ambasadei sau în format online.
- Ținând cont de circumstanțele enumerate mai sus, prin scrisoarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 01/1-07/1092-1 din 08.04.2024, Republica Moldova a propus organizarea cea de-a 34-a sesiune a Conferinței Regionale FAO pentru Europa la Roma, Italia, sub egida Republicii Moldova, fapt acceptat de către FAO prin intermediul scrisorii nr. 10 din 18.04.2024 emise de către Reprezentanța FAO în Moldova (<https://www.fao.org/events/detail/erc34/en>)
(<https://www.fao.org/about/meetings/regional-conferences/erc34/documents/en/>).

În acest context, Republica Moldova s-a implicat plenar pentru organizarea și găzduirea celei de-a 34-a Sesiuni a Conferinței Regionale pentru Europa la Roma, Italia, asigurând financiar participarea a câte doi reprezentanți de nivel înalt din fiecare țară dintre cele 16 țări ale programului FAO din Europa și Asia Centrală, precum și anumite costuri legate de serviciile de recepție oficială, imagini vizuale ale conferinței la fața locului (bannere,

imprimare vizuale, închiriere de ecrane, instalare, etc.), servicii de ambulanță și alte costuri legate de serviciile de organizare a conferinței.

În legătură cu circumstanțele menționate mai sus, a fost emis ordinul Agenției nr. 161p-24 din 07.05.2024, conform căruia s-a dispus delegarea cu scopul organizării celei de-a 34-a sesiune a Conferinței Regionale FAO pentru Europa la Roma, Italia, sub egida Republicii Moldova <https://www.fao.org/events/detail/erc34/en>, în perioada 12-19 mai 2024 (8 zile) a salariatei Domnina Calancea, director tehnic.

În continuare, ERC a oferit celor 53 de țări membre din Europa și Asia Centrală oportunitatea de a face schimb de cunoștințe și de bune practici și de a discuta cele mai potrivite răspunsuri la provocările multiple cu care se confruntă regiunea lor, de la războiul în curs din Ucraina până la criza climatică.

În timpul întâlnirilor din 14-17 mai 2024, membrii ERC au subliniat rolul inovării și al digitalizării în utilizarea durabilă a resurselor naturale. Acest lucru a fost realizat printr-o sesiune ministerială care a explorat abordări sustenabile la schimbările climatice și cu emisii scăzute pentru gestionarea terenurilor, pădurilor și resurselor de apă ale regiunii.

Participanții au avut posibilitatea să împărtășească informații despre probleme de interes comun, inclusiv impactul schimbărilor climatice în sistemele agroalimentare, managementul resurselor de apă.

Un eveniment paralel cu privire la provocările transformării sistemelor agroalimentare în țările fără ieșire la mare a subliniat probleme pentru aceste țări specifice din regiune - Armenia, Azerbaidjan, Kazahstan, Kârgâzstan, Macedonia de Nord, Republica Moldova, Tadjikistan, Turkmenistan și Uzbekistan. Din cauza absenței accesului direct la mare, aceste țări se confruntă cu creșteri semnificative ale costurilor de transport, acces limitat la piețele internaționale și proceduri complexe de import-export, care pot împiedica semnificativ dezvoltarea agriculturii și securitatea alimentară. De asemenea, s-a stabilit că aceste țări se află în prima linie împotriva impactului negativ al schimbărilor climatice. Evenimentele meteorologice severe care îi afectează recent pe membri includ secete devastatoare în Republica Moldova în 2022 și inundații masive în Kazahstan la începutul acestui an.

2. Activități desfășurate

12 mai 2024	
	Zi de deplasare Chișinău (Republica Moldova) – Roma (Italia)
13 mai 2024	
10:00-14:00	Întrevedere sediul FAO ROMA în vederea organizării predării biroticii, pregătirii logistice a evenimentului de deschidere a ERC
14:30 – 15:30	Întrevedere cu Qu Dongyu, Director General FAO Oficiul Directorului General, sediul FAO
14 mai 2024	
08:00-10:00	Înregistrarea participanților ERC

09:00- 10:00	Gestionarea durabilă a pericolelor biologice: invaziile de lăcuste în Caucaz și Asia Centrală
10:00 – 12:00	Deschiderea lucrărilor ERC Alegerea Președintelui (Vladimir Bolea, Viceprim-ministru, ministru al agriculturii și industriei alimentare a RM), Vice-Președinților și Raportorilor ERC
	Aprobarea ordinii de zi
	Discursurile oficialilor (Vladimir Bolea, Viceprim-ministru, ministru al agriculturii și industriei alimentare a RM)
12:10 – 12:30	Inagurarea Agrilnnovate Exhibition „O țară, un produs”
12:30 – 14:00	<i>Pauza de prânz</i>
14:00 – 15:00	Prezentarea rezultatelor regionale, prioritățile în cadrul Obiectivele de dezvoltare durabilă
15:00 – 16:00	Întrevedere cu Ambasadoarea Nosipho Nausca-Jean Jezile, Președinta Platformei „Comitetul pentru Securitate Alimentară”
16:00-17:00	Rețeaua oficiilor de țară ale FAO. Starea actuală a acestora și acțiuni de întreprins în cadrul unui document de politică
19:00-21:00	Recepție găzduită de Guvernul Republicii Moldova, cu degustare de vinuri autohtone
15 mai 2024	
09:00 – 12:00	Rolul inovației și digitalizării în utilizarea durabilă a resurselor naturale pentru a accelera implementarea căilor rezistente la schimbările climatice și cu emisii scăzute în sistemele agroalimentare (discursul dlui Vladimir Bolea, Viceprim-ministru, ministru al agriculturii și industriei alimentare a RM)
10.00 - 11:00	Întrevederea dlui Vladimir Bolea, Viceprim-ministru, ministru al agriculturii și industriei alimentare a RM cu Reprezentantul UE la FAO Alexandra Valkenburg + Leonard Mizzi, șeful Secției pentru sistemele agri-food și pescuit din cadrul Directoratului general pentru parteneriate internaționale al Comisiei Europene
12:00 – 14:00	<i>Pauza de prânz</i>
14:00-17:00	Răspunsul FAO la crizele multiple din Europa și Asia Centrală. Implicații asupra securității alimentare și agriculturii mondiale, inclusiv prețurile globale la alimente, care decurg din războiul Federației Ruse împotriva Ucrainei
15:00- 16:00	Întrevederea dlui Vladimir Bolea, Viceprim-ministru, ministru al agriculturii și industriei alimentare a RM cu DI Francesco Lollobrigida, Ministrul agriculturii, suveranității alimentare și silviculturii din Republica Italiană, urmată de semnarea memorandumului de înțelegere
	Locație: Ministerul agriculturii, suveranității alimentare și silviculturii din Italia
18:30-20:30	Recepție găzduită de Guvernul Republicii Moldova, cu degustare de vinuri autohtone

16 mai 2024	
09:00-10:00	Factori de previziune și declanșatori relevanți pentru dezvoltarea regiunii Europei și Asiei Centrale
10.00-11:00	Întrevederea dlui Vladimir Bolea, Viceprim-ministru, ministrul agriculturii și industriei alimentare a RM cu dl Tõnis Tānav, Secretar General Adjunct pentru Inovare și Strategie din cadrul Ministerului Afacerilor Rurale din Estonia și discuții privind planul de acțiune care urmează a fi semnat în iunie către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare din RM în Estonia
10:30-12:00	Schimbările climatice asupra sistemelor agroalimentare din Europa și Asia Centrală: crearea de legături și alinierea priorităților naționale și regionale și angajamentelor globale în contextul COP29 UNFCCC
12:00 – 14:00	<i>Pauza de prânz</i>
14:00-15:30	Managementul resurselor de apă pentru atenuarea și adaptarea la schimbările climatice: O abordare multidimensională
15:30-17:00	Impactul contabilității costurilor în transformarea sistemelor agroalimentare.
17 mai 2024	
09:00-10:00	Provocări pentru transformarea sistemelor agroalimentare în țările fără ieșire la mare din Europa și Asia Centrală (discursul dlui Maxim Popov, director executiv al Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii)
10:00-17:00	Încheierea lucrărilor ERC și adoptarea Raportului ERC
18 mai 2024	
10:00-15:00	Totalizarea aspectelor logistice implementate de către RM împreună cu secretariatul FAO
19 mai 2024	
	Deplasare Roma (Italia) – Chișinău (RM)

Anexe:

1. Copia documentelor primare referitoare la cheltuielile de transport pînă la locul de destinație și de la locul de destinație la locul de muncă (tichet de îmbarcare);
2. Copia documentelor primare aferente altor cheltuieli legate de deplasare.

Director tehnic
Domnina Calancea

Raport de Deplasare

Perioada: 18 – 24 august 2024

Locație: Republica Cehă

Obiectivul: Vizită de studiu în domeniul agriculturii și dezvoltării cooperative

1. Informații generale

În perioada 19 – 23 august, o delegație compusă din reprezentanții Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, mediul asociativ, fermieri și Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii au efectuat o vizită de studiu în Praga, Republica Cehă, în cadrul programului Aid for Trade, pentru a explora bunele practici în procesarea alimentelor și modernizarea sectorului agroalimentar. Vizita a inclus întâlniri cu organizații de suport agricol, cooperative și întreprinderi, vizite la ferme moderne și la o expoziție internațională de agricultură. Această experiență a oferit participanților oportunitatea de a înțelege modul în care politicile și tehnologiile avansate pot contribui la transformarea sectorului agricol.

Obiectivul deplasării este a familiariza actorii din RM implicați în elaborarea și implementarea politicilor agricole dar și a fermierilor cu modelele de funcționare a cooperativelor agricole din Republica Cehă, de a analiza mecanismele de interacțiune ale structurilor guvernamentale cu cooperativele agricole și cu fermierii individuali dar și de a vizita 5 companii membre ale cooperativelor agricole din sectoare precum zootehnie, fitotehnie și procesare.

Această activitate a fost organizată în parteneriat cu Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Meșteșugari din Republica Cehă, proiect câștigat de ADMA în cadrul Programului de Dezvoltare și Cooperare finanțat de Ministerul Industriei și Comerțului din Republica Cehă.

2. Activități desfășurate

Ziua	Ora	Activitate	Locație
Duminică	8:45	Sosirea la aeroportul din Praga	Aeroportul Praga, Cehia
	9:30	Check-in la hotel și zi liberă pentru aclimatizare	Hotel AXA, Praga
Luni	8:40	Preluare de la hotel	Praga
	9:00 - 11:00	Întâlnire cu Asociația IMM-urilor din Cehia (AMSP ČR)	Samcova 1, Praga
	14:00 - 15:30	Vizită la Fondul de Intervenție Agricolă al Statului (SZIF)	Ve Smečkách 801/33, Praga
Marti	7:45	Transfer către cooperativa VOD Kadov	Kadov, Blatná
	9:00 - 11:00	Vizită la Fondul de Garanții Agricole și Silvice (PGRLF)	Sokolovská 394/17, Praga
	15:00 - 16:00	Vizită la Ferma Hruby	Borotice-Nový Knín
Miercuri	7:45	Transfer către Měcholupská Zemědělská a.s.	Předslav, Klatovy
Joi	9:00	Participare la Expoziția Internațională "Země živitelka"	České Budějovice
Vineri	10:00 - 12:00	Vizită la cooperativa Předslavice și Muzeul Vieții Rurale	Předslavice, Volyně

Sâmbătă	4:15	Transfer la aeroport	Praga
	7:10	Plecare din Praga	Aeroportul Praga, Cehia

3. Concluzii și Observații

Deplasarea a oferit oportunități de învățare și colaborare cu fermieri și experți cehi, facilitând transferul de bune practici și inițiative pentru dezvoltarea agriculturii sustenabile în Moldova.

3.1 Lecții învățate:

1. Organizarea și funcționarea cooperativelor agricole: Modelele cooperative din Cehia demonstrează eficiența colaborării între producători pentru optimizarea resurselor și valorificarea produselor agricole.
2. Politicile de suport agricol: Sistemele de finanțare, cum ar fi SZIF și PGRLE, au arătat importanța sprijinului instituțional în dezvoltarea agriculturii, prin subvenții, credite garantate și programe de instruire.
3. Tehnologii avansate: Integrarea biogazului, a fotovoltaicelor și a altor inovații în producția agricolă a fost remarcată ca un exemplu de eficiență energetică și sustenabilitate.
4. Expoziția internațională "Země Živitelka": A evidențiat cele mai recente tendințe în agricultură, incluzând digitalizarea, automatizarea și practicile ecologice.

3.2 Relevanță pentru Moldova:

Republica Moldova și-a asumat angajamente ambițioase în dezvoltarea sectorului agroalimentar, ca parte a procesului de integrare în Uniunea Europeană. Vizita de studiu a evidențiat următoarele aspecte relevante:

1. Necesitatea modernizării: Implementarea unor tehnologii similare celor văzute în Cehia este esențială pentru creșterea competitivității agriculturii moldovenești.
2. Dezvoltarea cooperativelor agricole: Promovarea cooperativelor ca model economic poate sprijini micii fermieri să își crească productivitatea și să acceseze piețe externe.
3. Sprijin instituțional: Crearea și consolidarea unor mecanisme de finanțare și suport similar celor din Cehia poate accelera tranziția către o agricultură modernă și sustenabilă.
4. Rolul educației și al schimburilor de experiență: Vizite de acest tip sunt esențiale pentru transferul de cunoștințe și alinierea la standardele europene.

3.3. Recomandări

1. Consolidarea cooperativelor agricole: Promovarea acestora ca soluție economică pentru micii producători.
2. Crearea unui fond de garantare pentru agricultură: Inspirat din modelul PGRLE, pentru a sprijini fermierii să acceseze finanțări.
3. Investiții în tehnologii durabile: Utilizarea resurselor regenerabile și soluții ecologice similare celor observate, precum și integrarea tehnologiilor moderne în agricultură.
4. Instruire continuă pentru fermieri: Organizarea de sesiuni educative bazate pe lecțiile învățate în această vizită.

Aceste concluzii și recomandări vor contribui la consolidarea sectorului agroalimentar din Republica Moldova, făcând pași concreți spre integrarea europeană și dezvoltarea unei economii agricole durabile.

Elaborat: **Cristina Hristoforov**,
șefa secției juridice și resurse umane

Șef Pavel Căpălan
Șef SAMEP
Morari Tudor

[Signature]
[Signature]
Șef. SPCE
altoran

08.02.2024

Dlul Maxim POPOV,
Director Executiv al
I.P. Agenția pentru Dezvoltarea
și Modernizarea Agriculturii

Stimate Domnule Director Executiv,

Prin prezenta, vă informez că în perioada 29 ianuarie – 1 februarie 2024, subsemnatul Pavel Cerevan, Șef al Secției Analiza, Monitorizarea și Evaluarea Proiectelor, am efectuat o vizită de studiu în Republica Letonia. Scopul acestei vizite a fost evaluarea tehnologiilor și inovațiilor utilizate în dezvoltarea rurală, precum și identificarea celor mai bune practici în gestionarea programelor de sprijin pentru agricultură și dezvoltare regională.

Vizita de studiu a fost organizată pentru partea ucraineană, în vederea consolidării capacităților în procesul de pre-aderare la Uniunea Europeană. Participarea mea a permis realizarea unei micro-analize a etapelor actuale de pregătire a Ucrainei pentru acest proces și a Republicii Moldova.

În cadrul vizitei, am avut întrevederi cu reprezentanți ai Serviciului de Sprijin Rural al Letoniei, Deputați ai Parlamentului Letoniei, reprezentanți ai municipiului Tukums, ai Institutului de Resurse Agricole și Economie, ai Centrului de Consultanță și Formare Rurală din Letonia, ai Ministerului Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale, ai Asociației Letone a Autorităților Locale și ai Instituției Financiare pentru Dezvoltare ALTUM.

În cadrul acestor întrevederi, am fost familiarizați cu următoarele procese și idei esențiale care ar putea contribui la dezvoltarea durabilă și financiar-economică a Republicii Moldova:

1. Prezentarea procesului de negociere pentru aderarea la UE și sistemul strategic de planificare a Letoniei în domeniul dezvoltării rurale.
2. Experiența Letoniei în coordonarea documentelor agricole și de dezvoltare rurală cu instituțiile UE.
3. Funcțiile agenției de plăți și importanța acreditării pentru accesarea fondurilor europene.
4. Perspectivele privind procesul de aderare la UE și organizarea relațiilor externe cu Uniunea Europeană.
5. Programul LEADER, prezentat ca un instrument esențial în dezvoltarea rurală, sprijinind inițiative locale și proiecte inovatoare. Regiunile vizitate au beneficiat de finanțare prin acest program pentru modernizarea infrastructurii rurale și stimularea antreprenoriatului. În Republica Moldova, acest program este de asemenea implementat, însă cu bugete mai mici, având totuși un impact pozitiv asupra dezvoltării locale.
6. Instrumentele financiare implementate de ALTUM, care oferă sprijin pentru agricultură și dezvoltare rurală, inclusiv prin programul „Land Fund of Latvia”, destinat achiziționării și administrării terenurilor agricole pentru a facilita accesul fermierilor la suprafețe adecvate dezvoltării agriculturii.

Concluzii și recomandări:

1. Experiența Letoniei în armonizarea legislației agricole și rurale poate servi drept model pentru Republica Moldova în procesul de apropiere de standardele UE.
2. Crearea unui serviciu eficient de consultanță agricolă este esențială pentru facilitarea accesului fermierilor la fonduri europene și îmbunătățirea productivității în sectorul agricol.
3. Implementarea unui sistem de sprijin financiar pentru agricultori, similar ALTUM, ar putea contribui la creșterea investițiilor în agricultură și dezvoltarea sustenabilă a zonelor rurale.

4. Programul LEADER a demonstrat eficiența sa în Letonia, facilitând dezvoltarea comunităților rurale prin finanțare directă a inițiativelor locale. Republica Moldova ar putea beneficia de aplicarea acestui model pentru creșterea coeziunii economice și sociale în zonele rurale, chiar dacă în prezent bugetele alocate sunt mai mici.
5. Reforma administrației locale din Letonia a inclus reducerea numărului de raioane și regiuni, consolidând astfel administrațiile locale pentru o gestionare mai eficientă a resurselor și o mai bună coordonare a dezvoltării regionale. Acest proces a condus la o creștere a eficienței administrative și la îmbunătățirea accesului la servicii pentru populația rurală.
6. Republica Moldova trebuie să se pregătească pentru accesarea fondurilor IPARD (Instrumentul de Asistență pentru Pre-aderare în Domeniul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), care oferă sprijin financiar pentru modernizarea agriculturii și a infrastructurii rurale. Pentru a beneficia de acest program, sunt necesari următorii pași:
 - 1) Acreditarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, pentru a consolida capacitatea de a administra fondurile conform cerințelor UE.
 - 2) Elaborarea unui cadru legislativ armonizat cu normele europene, care să permită accesarea și gestionarea eficientă a resurselor financiare IPARD.
 - 3) Dezvoltarea capacității instituționale a I.P. „Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii”, astfel încât să poată oferi asistență tehnică și financiară fermierilor și antreprenorilor interesați de accesarea acestor fonduri.
7. Partea letonă s-a arătat deschisă de a sprijini inițiativelor unor eventuale proiecte noi, inclusiv a proiectelor tehnice destinate fermierilor și autorităților publice centrale.

Șef SAMEP, Pavel CEREVAN

